

О Б Р А З А Ц

за достављање предлога обавеза за израду петог Акционог плана за спровођење иницијативе Партнерство за отворену управу у Републици Србији

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОДНОСИОЦУ ПРЕДЛОГА	
Име и презиме:	Ана Тоскић Цветиновић и Кристина Калајџић
Назив организације/институције:	Партнери Србија
Е-mail:	ana.toskic@partners-serbia.org kristina.kalajdzic@partners-serbia.org
Контакт телефон:	011/32 31 551 069/601217
Датум:	20.03.2023.

ПРЕДЛОГ ОБАВЕЗЕ 1	
Назив обавезе: <i>Унапређење транспарентности рада Владе Републике Србије</i>	
Проблем којим се обавеза бави	<p>Предложена обавеза односи се на недостатак транспарентности у раду Владе Републике Србије препознат у извештајима о напретку Србије у процесу приступања Европској унији, као и у извештајима и анализама цивилног сектора у Републици Србији. Конкретно, ради се о недостатку информација о процесима доношења одлука од стране Владе Републике Србије. Влада не објављује агенде седница (дневни ред предстојеће седнице), записнике и стенографске белешке са седница, закључке, као ни документа која се на седницама разматрају.</p> <p>За разлику од других држава (попут, на пример, Црне Горе), видео преноси седница Владе не постоје, нити се снимци са седница објављују на веб презентацији Владе.</p> <p>Отвореност и транспарентност власти је једно од кључних питања реформе јавне управе и процеса европских интеграција у коме се Република Србија налази. У извештају Европске комисије о напретку Републике Србије у 2022. години посебно је истакнута обавеза Владе да објављује агенде, записнике и закључке са својих седница.</p> <p>Истраживања Партнера Србија такође указују на недостатак транспарентности и отворености Владе Републике Србије. Регионални индекс отворености¹,</p>

¹ Регионални индекс отворености мери учинак извршних власти и парламената у поштовању

	<p>истраживање нивоа отворености и транспарентности извршне и законодавне власти у земљама Западног Балкана у којем учествују Партнери Србија, показује да Влада Србије континуирано има најлошије резултате у поређењу са земљама у региону. Према последњем мониторингу, који се односи на 2021. годину, а који је спроведен током 2022. године, Влада Републике Србије остварила је најлошије резултате са укупно 45.43% испуњености свих мерених индикатора, затим следе Влада Црне Горе (58.16%), Веће министара БиХ (75.54%), а најбоље рангирана је Влада Северне Македоније која испуњава преко 80 посто свих мерених индикатора (82.71%).²</p> <p>Имајући у виду да цео Западни Балкан тежи истим вредностима и чланству у Европској унији, сматрамо да Влада Републике Србије треба да предузме одлучније кораке у погледу унапређења своје транспарентности и отворености и тиме да позитиван сигнал осталим органима власти да свој рад учине транспарентнијим. Проактивним објављивањем информација о седницама Владе омогућило би се грађанима да се информишу и учествују у процесима доношења највиших државних одлука, стекну увид у компетенције јавних функционера, преиспитују законитост чланова Владе и позивају на одговорност чланове Владе за дату реч.</p>
<p>Предлог решења проблема (предлог обавезе)</p>	<p>Унапредити транспарентност рада Владе Републике Србије увођењем обавеза:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Објављивања информација о седницама Владе РС на веб презентацији Владе РС, конкретно:<ul style="list-style-type: none"> • Дневни ред седнице Владе РС (агенда), унапред пре одржавања седнице; • Докумената о којима ће се расправљати на седници Владе РС, пре одржавања седнице, довољно раније да јавност може да се упозна са њима; • Записника и стенографских записа са седница Владе РС; • Закључака са седница Владе РС. 2. Успоставити систем видео преноса седница Владе РС на веб презентацији Владе РС.

принципа доброг управљања, и то на основу четири принципа: транспарентност, приступачност, интегритет и учинковитост. Преглед индикатора, као и резултате које је остварила свака институција која је део узорка можете погледати на следећем линку: <https://otvoreneinstitucije.cdtmn.org/>

² Отвореност извршена власти у Србији и региону, Партнери Србија, јул 2022, <https://www.partners-serbia.org//public/news/otvorenost-izvrsne-vlasti.pdf>

<p>Како ће обавеза допринети решавању проблема?</p>	<p>Предложена решења допринела би унапређењу транспарентности извршне власти и омогућила свим заинтересованим грађанима да имају увид у начин на који се доносе највише државне одлуке, које одлуке се доносе, да ли Влада на законит начин доноси одлуке, у којој мери се поштују уставна начела поделе власти итд.</p> <p>Објављивањем на једном месту, на веб презентацији Владе РС, дневних редова седница и докумената о којима ће се расправљати пре одржавања седница, записника и стенографских записа са седница и закључака са седница Владе РС јавност добија прилику да се на једноставан, брз и приступачан начин упозна са радом Владе и утиче на процес креирање јавних политика у Србији.</p> <p>Увођење видео преноса седница Владе значајно би утицало на унапређење транспарентности Владе, што би се позитивно манифестовало у извештајима Европске комисије и других међународних институција. У исто време, грађани би могли да се информишу о раду Владе у реалном времену, и на време укључе или утичу на јавне политике које их интересују.</p> <p>Ова мера, имала би позитиван ефекат и на рад медија, јер би приступ информацијама о седницама Владе био доступан свим медијима, без дискриминације и у реалном времену.</p> <p>.</p>
<p>Зашто је обавеза релевантна у односу на ПОУ вредности?</p>	<p>Предложена обавеза директно утиче на унапређење транспарентности извршне власти, чиме се ствара простор да грађани буду информисани о одлукама које се доносе на највишем нивоу, преиспитују рад највиших државних органа и информисано учествују у процесима доношења одлука и креирања јавних политика. Предложена обавеза у директној је вези са основним циљевима Партнерства за отворену управу који се односе на побољшање интегритета, транспарентности и одговорности органа јавне власти.</p>

О Б Р А З А Ц

за достављање предлога обавеза за израду петог Акционог плана за спровођење иницијативе Партнерство за отворену управу у Републици Србији

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОДНОСИОЦУ ПРЕДЛОГА	
Име и презиме:	Ана Тоскић Цветиновић и Кристина Калајџић
Назив организације/институције:	Партнери Србија
Е-mail:	ana.toskic@partners-serbia.org kristina.kalajdzic@partners-serbia.org
Контакт телефон:	011/3231551 069/601217
Датум:	20.03.2023.

ПРЕДЛОГ ОБАВЕЗЕ 2	
Назив обавезе: <i>Прописивање процедуре за обезбеђивање извршења решења Повереника непосредном принудом од стране Владе</i>	
Проблем којим се обавеза бави	<p>Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја ("Сл. гласник РС", бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009, 36/2010 и 105/2021) уређује се примена и заштита права на приступ информацијама од јавног значаја. Орган надлежан за поступање по жалбама у вези са кршењем права на приступ информацијама је Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (Повереник). Законом је прописано да су решења Повереника по жалбама обавезујућа, коначна и извршна, међутим у пракси органи јавне власти често не поступају по Поверениковим решењима. Према извештају о раду Повереника за 2021. годину скоро 25% Повереникових решења остало је неизвршено, прецизније од 1.052 решења које је Повереник донео по жалбама тражилаца информација којима је органима власти наложио да им информације учине доступним, органи нису поступили у 262 случаја или у 24,91%³.</p> <p>Овај проблем постоји од почетка примене Закона, а пракса је показала да ни новчано кажњавање институција не резултира увек уступањем тражених</p>

³ Извештај о раду Повереника за 2021. годину <https://www.poverenik.rs/sr-yu/o-nama/godisnji-izvestaji/3743-%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-2021-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D1%83.html>

информација, односно поступањем по Поверениковим решењима. Као додатна гаранција да ће право на приступ информацијама бити омогућено свим тражиоцима у Закону, у члану 28, ст 4, наводи се да Повереник може да тражи помоћ од Владе у поступку управног извршења свог решења, односно да **Влада треба применом мера из своје надлежности, да обезбеди извршења решења Повереника непосредном принудом.** Иако потреба за оваквом врстом помоћи постоји од почетка примене Закона, што показују извештаји Повереника, Влада до сада није ни једном употребила своја законска овлашћења. Један од аргумената зашто Влада до сада није асистирала Поверенику у обезбеђивању извршења решења је, зато што тај поступак није уређен. **То у пракси значи да у Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја 19 година стоји одредба закона која је неприменљива.** Ради отклањања препрека у примени Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја Повереник је више пута током године јавно, путем медија и новина, указивао на проблем извршења својих одлука, које по закону, у случају потребе, обезбеђује Влада Србије.

Повереник је и формално, први пут у марту 2006. г. упутио писмо Влади Републике Србије, иницирајући да **Влада успостави механизме за обезбеђење извршења одлука Повереника,** међутим до тога није дошло.⁴

У Извештају Генералног секретаријата Владе⁵ о активностима и мерама које је Влада предузимала у вези са законском обавезом обезбеђења извршења решења Повереника, наводи се да „Влада Републике Србије, Генерални секретаријат Владе, у погледу пружања помоћи Поверенику у поступку административног извршења решења тог Повереника, а како је то прописано чланом 28. ст. 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, применом мера из своје надлежности, односно обезбеђивањем извршења решења Повереника непосредном принудом, располаже са истим могућностима као и сам Повереник. “Ова тврдња није тачна имајући у виду све надлежности и могућности Владе која је извршна грана власти, те располаже

⁴ <https://www.poverenik.rs/sr-yu/pristup-informacijama/pitanja-i-odgovori/127-082006.html>

⁵ Izveštaj Generalnog sekretarijata Vlade RS 08 broj: 07-12476/2021 od 18.1.2022. godine

	<p>различитим врстама принуде укључујући и систем физичке принуде, односно полицију.“</p> <p>Указујемо и да је Народна скупштина Републике Србије на Деветој посебној седници у Дванаестом сазиву, одржаној 29.12.2021. године у пленуму размотрила Извештај о спровођењу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја за 2020. који је израдио Повереник. Том приликом Народна скупштина Републике Србије је донела Закључак у којем је констатовала да је Повереник у свом извештају дао општу оцену стања и квалитета Закона у 2020. години и подржала је Владу у предузимању активности и мера на континуираном спровођењу правног оквира ради побољшања управног извршења Повереника и спречавању злоупотреба права на слободан приступ информацијама од јавног значаја. Такође, позвала је Владу да редовно подноси Народној скупштини извештај о спровођењу овог закључка. Наведено упућује да је и Народна скупштина препознала изнети проблем, стога предлогом ове обавезе желимо да још једном укажемо Влади на важност овог проблема, те предлажемо да Влада кроз измену Пословника о раду пропише процедуру за принудно обезбеђење Повереникових решења.</p>
<p>Предлог решења проблема (предлог обавезе)</p>	<p>Предлог обавезе је:</p> <p>Измена и допуна Пословника Владе РС са циљем прописивања процедуре за принудно извршење Повереникових решења од стране Владе.</p>
<p>Како ће обавеза допринети решавању проблема?</p>	<p>Сматрамо да би прописивањем јасне процедуре а затим и њеном применом од стране Владе дошло до умањења броја неизвршених Повереникових решења, те да би примена ове процедуре одвратила органе јавне власти од лоше праксе непоступања по Поверениковим решењима, што би у коначном значило да би тражиоцима информација био омогућен приступ информацијама од јавног значаја.</p>
<p>Зашто је обавеза релевантна у односу на ПОУ вредности?</p>	<p>Предложена мера имала би позитиван утицај на унапређење и заштиту права на приступ информацијама од јавног значаја, што би последично довело до унапређења транспарентности у раду органа јавне власти, као и до јачања одговорности органа јавне власти што су основне вредности ПОУ.</p>

	<p>Испуњењем ове мере Влада РС би показала да се активно залаже за отвореност и транспарентност што би се позитивно одразило на поступање других органа јавне власти по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја.</p>
--	--

О Б Р А З А Ц

за достављање предлога обавеза за израду петог Акционог плана за спровођење иницијативе Партнерство за отворену управу у Републици Србији

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОДНОСИОЦУ ПРЕДЛОГА	
Име и презиме:	Ана Тоскић Цветиновић и Кристина Калајџић
Назив организације/институције:	Партнери Србија
Е-mail:	ana.toskic@partners-serbia.org kristina.kalajdzic@partners-serbia.org
Контакт телефон:	011/3231551 069/601217
Датум:	20.03.2023.

ПРЕДЛОГ ОБАВЕЗЕ 3.	
Назив обавезе: <i>Стандардизација садржаја интернет презентација државних органа</i>	
Проблем којим се обавеза бави	Истраживање ⁶ организације Партнери Србија показује да не постоји уједначена пракса органа јавне власт када је у питању објављивање информација о раду на интернет презентацијама. Количина и врста информација које су доступне на интернет презентацијама варира и када се ради о истим врстама органа, као и када се ради о интернет презентацијама које имају исту структуру (изглед). Транспарентност и право јавности на увид у информације о раду органа јавне власти представљају обавезу и вредност која је препозната у више правних аката, па тако у члану 51. Устава Србије стоји да свако има право на приступ подацима који су у поседу државних органа и организација којима су поверена јавна овлашћења, у складу са законом, затим Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја гарантује се право на слободан приступ информацијама.

⁶ Регионални индекс отворености институција, резултати за 2021. годину:

<https://otvoreneinstitucije.cdtmn.org/index.php#headerwrap>

Отвореност извршена власти у Србији и региону, Партнери Србија, јул 2022, <https://www.partners-serbia.org//public/news/otvorenost-izvrsne-vlasti.pdf>

Otvorenost parlamenata u Srbiji i regionu, Партнери Србија, 2022, <https://www.partners-serbia.org//public/news/otvorenost-parlamenata.pdf>;

[Анализа стања транспарентности и отворености правосудних органа](#)

„Овим правом се за органе јавне власти установљавају две обавезе: **1. обавеза да се основне информације о активностима органа јавне власти проактивно или претходно учине доступним јавности и 2. обавеза да се на захтев, реактивно или накнадно, информације учине доступним грађанима на њихов захтев.**

Реактивно објављивање информација се неретко сматра додатним теретом службеницима у јавној администрацији, с обзиром на то да се дешава да је једна особа уз свој основни посао задужена да одговара на захтеве за слободан приступ информацијама. То је један од разлога за усвајање проактивног приступа објављивању информација и за прихватање овог начина објављивања у што ширем обиму. То свакако није и основни разлог. **Проактивно објављивање информација поспешује владавину права, одговорност носилаца јавне власти, повећава могућност партиципације грађана у јавним пословима, смањује могућност корупције, а може убрзати и дигитализацију јавне управе.**

Проактивно објављивање информација јесте објављивање информација по службеној дужности, без посебног захтева за приступ информацијама. С обзиром на доступност широкопојасног интернета и планове или обавезе дигитализације рада већине државних органа и предузећа, обавеза проактивног објављивања је у претходној деценији преузела примат у односу на обавезу реактивног омогућавања увида у оне информације које се траже од стране државног органа. Данас се проактивним приступом превасходно

1. повећава доступност информација и поверење грађана у јавну администрацију,
2. смањује потреба за реактивним деловањем и сувишним разматрањима појединачних захтева за остварења права.

Проактивно објављивање информација значајно олакшава остварење права и смањује обим посла службеника који су задужени за слободан приступ информацијама.“⁷

Иако се у Закону о слободном приступу информацијама уводи обавеза за органе јавне власти да проактивно објављују информације (Обавеза израде и објављивања информатора о раду- чл.39), испуњење наведе обавезе не обезбеђује пуну проактивну транспарентност нити отклања проблем неуједначеног обима објављивања

⁷ Проактивно објављивање информација: смернице и праксе, Бојан Спаић, https://www.partners-serbia.org//public/news/Proaktivni_pristup_informacijama_-_Smjernice_i_Prakse_25.02_.pdf

информација од стране органа јавне власти који се појављује у пракси. Такође, Закон о слободном приступу није једини закон који обавезује органе јавне власти на објављивање информација што ствара проблеме за државне органе у пракси, који често не знају која све врсте информација су у обавези да објављују на својим интернет страницама. На пример, Закон о планском систему и Уредба о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика упућују на обавезе објављивања сета документације повезане са процесом усвајања закона и других правних аката. Такође, Законом о слободном приступу није предвиђено на пример објављивање годишњих планова рада органа јавне власти и извештаја о раду, већ се предвиђа дужност да орган јавне власти у информатору наведе које је стратегије, програме, планове и извештаје орган донео. Због свега наведеног у пракси долази до тога да интернет презентације органа јавне власти не садрже исте врсте информација, па тако неке институције које су проактивније објављују на интернет презентацији планове рада, извештаје о раду, планове интегритета, извештаје о спровођењу планова интегритета, годишње извештаје о јавним набавкама, информације о платама службеника и јавних функционера и друге информације од значаја за информисање јавности о њиховом раду, док друге то не чине, или чине у мањој мери објављивањем минимума информација на које упућује обавеза израде информатора о раду.

Празнина у домаћем законодавству постоји у виду недостатка јасних смерница и обавеза у погледу врсте информација које треба проактивно објављивати. То доводи до несразмерно великог броја захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја и не стимулише државне органе да унапреде своју отвореност и транспарентност.

„Одсуство објављених информација се у лаичкој јавности често схвата као показатељ да државни орган и службеници у том државном органу имају нешто да сакрију.

Три су и групе разлога због којих је проактивно објављивање информација неопходно и сврсисходно:

- 1. Постоји законска обавеза проактивног објављивања информација у складу са техничким могућностима државних органа.**
- 2. Проактивно објављивање информација смањује количину захтева за слободан приступ**

	<p>информацијама те и потребу за реактивним деловањем,</p> <p>3. Доступност информацијама на сајтовима и друштвеним мрежама и проактивно промовисање слободног приступа информацијама на друштвеним мрежама повећава поверење у рад државне управе.“⁸</p> <p>Указани проблем препознат је и у Стратегији реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2021. до 2030. године, којом се у оквиру циља 6. предвиђа: „Унапређење проактивног објављивања података у поседу органа јавне управе“⁹, међутим предвиђене мере за испуњење овог циља не одговарају стању проблема, јер се не предвиђа систематски приступ утврђивању стања. Осим истраживања организација цивилног друштва не постоје званичне статистике нити индикатори по којима би се мерио степен проактивне транспарентности институција, без чега стварна системска хоризонтална и вертикална реформа није могућа.</p> <p>На основу мапираног стања од стране цивилног сектора и институције Повереника, као и у складу с најбољим међународним примерима потребно је формулисати препоруке за стандардизацију информација које се проактивно објављују. Како у домаћем законодавству није законима прецизно регулисано проактивно објављивање информација, а различите одредбе су расуте у више закона и других подзаконских аката, потребно је на једном месту формулисати све обавезе државних органа у погледу објаве информација од јавног значаја. На овај начин извршила би се стандардизација информација које државни органи проактивно објављују, нарочито онда када нема изричитих законских одредаба, али и у циљу смањења огромне количине реактивног деловања државних органа поводом захтева за информације.</p>
<p>Предлог решења проблема (предлог обавезе)</p>	<p>Предлог за решење наведеног проблема је израда документа за стандардизацију информација које државни органи треба да проактивно објављују. У погледу садржаја овај документ треба да укључује обавезе објављивања информација расуте у више закона и подзаконских аката, највише међународне</p>

⁸ Проактивно објављивање информација: смернице и праксе, Бојан Спаић, https://www.partners-serbia.org/public/news/Proaktivni_pristup_informacijama_-_Smjernice_i_Prakse_25.02_.pdf

⁹ Стратегија реформе јавне управе у Републици Србији за период од 2021. до 2030. године <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2021/42/1/reg>

	<p>стандарде у овој области препознате у међународном праву и препоруке за унапређење проактивне транспарентности из извештаја и анализа цивилног сектора у Србији. У погледу форме, неопходно је уз додатне консултације са члановима радне групе ПОУ дефинисати на који начин би било најподесније ове стандарде увести у правни систем Србије. Једна од могућности јесте да се изврше допуне Уредбе о ближим условима за израду и одржавање веб презентација органа¹⁰, прописивањем обавезног садржаја на веб презентацијама. Друга могућност, по угледу на Северну Македонију јесте усвајање Стратегије о комуникацији органа јавне власти, чија би једна компонента била дефинисање стандарда садржаја веб презентација органа јавне власти.</p>
<p>Како ће обавеза допринети решавању проблема?</p>	<p>Као што је већ наведено, израдом стандарда у погледу врсте информација које органи јавне власти треба да објављују на својим веб презентацијама допринело би решавању проблема неуједначене праксе државних институција када је у питању проактивно објављивање информација, органи јавне власти би на једном месту могли да се информишу које све обавезе имају у погледу објављивања информација, значајно би се умањио број захтева за приступ информацијама од јавног значаја које државне институције добијају, а грађани би на бржи и једноставнији начин могли да се информишу о раду органа јавне власти.</p>
<p>Зашто је обавеза релевантна у односу на ПОУ вредности?</p>	<p>Предложена обавеза је релевантна за ПОУ. У складу је са свим вредностима прокламованим ПОУ, поседује велики трансформативни потенцијал јер директно утиче на унапређење транспарентности органа јавне власти, смањује простор за корупцију, промовише употребу нових технологија и грађанима омогућава да информисано учествују у процесима доношења одлука.</p>

¹⁰Уредба о ближим условима за израду и одржавање веб презентације органа: 104/2018-10: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/uredba/2018/104/5/reg>

О Б Р А З А Ц

за достављање предлога обавеза за израду петог Акционог плана за спровођење иницијативе Партнерство за отворену управу у Републици Србији

ИНФОРМАЦИЈЕ О ПОДНОСИОЦУ ПРЕДЛОГА	
Име и презиме:	Ана Тоскић Цветиновић и Кристина Калајџић
Назив организације/институције:	Партнери Србија
Е-mail:	ana.toskic@partners-serbia.org kristina.kalajdzic@partners-serbia.org
Контакт телефон:	011/3231551 069/601217
Датум:	20.03.2023.

ПРЕДЛОГ ОБАВЕЗЕ 4.	
Назив обавезе: <i>Унапређење транспарентности и приступачности веб портала Народне скупштине</i>	
Проблем којим се обавеза бави	<p>Ова обавеза односи се на недовољну приступачност и претраживост интернет (веб) презентације Народне Скупштине Србије (НС), као и потребу за унапређењем проактивне транспарентности НС увођењем нових врста информација на веб презентацију НС.</p> <p>НС има кључну улогу у друштву које тежи да буде демократско, и због тога треба да буде носилац процеса који би омогућили грађанима ефикаснију контролу рада институција. Упркос томе Народна скупштина нема стратешки приступ политици отворености. Јавни рад парламента прописан је уставом, пословником о раду и другим актима али то је често предмет различитог тумачења руководства парламента, што утиче на квалитет садржаја и квалитет веб презентације НС.</p> <p>Веб презентација Народне Скупштине Србије располаже великим бројем информација, које су због застарелости самог сајта тешко претраживе. Просечан грађанин тешко се може снаћи на сајту, посебно ако га занимају информације које се не односе на актуелне информације и вести. У том смислу неопходно је унапредити и модернизовати изглед веб презентације Народне Скупштине.</p> <p>Проблем представља и начин на који се документа објављују на веб презентацији, често у форми</p>

скенираних докумената која нису претажива, попут секције сајта Закони у процедури где се објављују предлози закона у форми скенираних докумената. У складу са савременом технологијом и начином рада, предлоге закона и друга документа потребно је објављивати у неком од отворених формата, а минимум стандарда у овој области би било објављивање у word односно претраживом pdf формату.

У погледу информација које недостају на веб презентацији издвајамо:

- Непостојање пуних биографија народних посланика. У одељку веб презентације која се односи на посланике не налазе се пуне биографије посланика са њиховим претходним радним искуством, већ само основне информације о занимању, години рођења и чланству у посланичкој групи. Објављивањем радних биографија грађани би били обавештени о свим информацијама од значаја о претходном радном искуству посланика и у складу са тим могли би да им се обраћају са конкретним проблемима и предлозима за унапређење секторских политика.
- Информације о томе како је сваки посланик гласао на седницама Скупштине, такође нису доступне. Објављивањем ових информација грађани би имали увид у то како њихови представници у НС гласају, и могли би да контролишу у којој мери посланици у Скупштини бране вредности за које се декларативно залажу и испуњавају обећања дата грађанима са скупштинске говорнице.
- Информације о присуству сваког посланика на седница Скупштине, и другим радним телима Скупштине, такође нису доступне.
- У погледу објављивања докумената примећено је да делу објављених предлога закона недостају пратећа документа попут анализа ефеката прописа, те није јасно да ли су она уопште и израђена, или једноставно нису објављена. У овом смислу Скупштина има обавезу да у разматрање узима само предлоге закона који садрже потпуну документацију, односно који су израђени уз поштовање свих законских

	<p>процедура за измену односно доношење прописа, због чега на Скупштини лежи одговорност да на својој веб страници објављује сву документацију која чини део једног предлога закона.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Такође, поднети амандмани на предлоге закона нису доступни на веб страници Скупштини, иако се ради о документима која су настали у раду ове институције и односе се на једну од најважнији овлашћења Скупштине, да као законодавна грана власти директно утиче на квалитет прописа који се усвајају. Сматрамо да поднети амандмани, са јасном назнаком оних који су усвојени треба да буду доступни заједно са финалним текстом закона који је усвојен. На тај начин грађани би на једноставан начин могли да се информишу о томе колики и какав је био утицај народних посланика на закон који је усвојен.¹¹ <p>Ово су само неки од проблема у приступу информацијама о раду НС. Модернизација и реконструкција веб презентације НС је комплексан посао, којем треба приступити стратешки, уз укључење експерата разних струка (од ИТ до експерата у области транспарентности институција и запослених у различитим секторима НС). Иако је јасно да ово захтева и одређена финансијска улагања, решавање овог проблема увело би НС у дигитално доба, унапредило транспарентност и приступачност веб презентације НС за све грађане, али би позитивно утицало и на друге радне процесе служби у НС јер би унапређење веб сајта НС утицало и на дигитализацију и повећање ефикасности у раду запослених у НС.</p> <p>Јавност мора бити информисана о раду парламената тако да је неопходно константно побољшавати постојеће нивое културе отворености. Политике отворености треба да се развијају пратећи информацијске и комуникацијске трендове, као и да се ослањају на највише стандарде у области партиципације грађана у процесима доношења нових одлука.</p>
Предлог решења проблема (предлог обавезе)	

¹¹ Отвореност парламената у Србији и региону, Партнери Србија, 2022, <https://www.partners-serbia.org/public/news/otvorenost-parlamenata.pdf>

	<p>Предлог обавезе је унапређење транспарентности и приступачности веб презентације Народне скупштине, кроз модернизацију и технолошко унапређење изгледа веб презентације и креирање нових сетова података који би се на веб презентацији објављивали. На овај начин би се решили проблеми тешког проналажења информацијама на веб презентацији, и унапредила проактивна транспарентност НС кроз објављивање нових врста података (попут биографија посланика, информација о томе како су гласали, да ли су подносили амандмане и сл) и отварање доступних података, односно објављивање података у отвореним форматима. Такође, унапређење веб презентације НС за последицу би имало и дигитализацију дела радних процеса унутар НС што би допринело квалитетнијем и ефикаснијем раду НС.</p>
<p>Како ће обавеза допринети решавању проблема?</p>	<p>Обавеза доприноси решавању проблема тешког проналажења информацијама на веб презентацији НС, и директно утиче на унапређење проактивне транспарентности НС кроз објављивање нових врста података (попут биографија посланика, информација о томе како су гласали, да ли су подносили амандмане и сл) и отварање доступних података, односно објављивање података у отвореним форматима. Такође, унапређење веб презентације НС за последицу би имало и дигитализацију дела радних процеса унутар НС што би допринело квалитетнијем и ефикаснијем раду НС.</p>
<p>Зашто је обавеза релевантна у односу на ПОУ вредности?</p>	<p>Обавеза је у складу са циљевима Партнерства за отворену управу јер се односи на унапређење транспарентности у раду највишег законодавног тела Републике Србије кроз објављивање нових врста података од јавног интереса. Такође, обавеза предвиђа технолошко унапређење веб презентације НС, и објављивање податка у отвореном формату, као и у интерактивном формату чиме се промовише и подржава друга важна вредност ПОУ- употреба нових технологија у циљу остваривања делотворнијег и одговорнијег рада јавне власти.</p>

